

KIERUNKI 2015

RAPORT – KIERUNKI 2015 WYZWANIA GLOBALNE, KRAJOWE SZANSE, PROGNOZY SEKTOROWE

KIERUNKI 2015 GLOBALNE RYZYKA

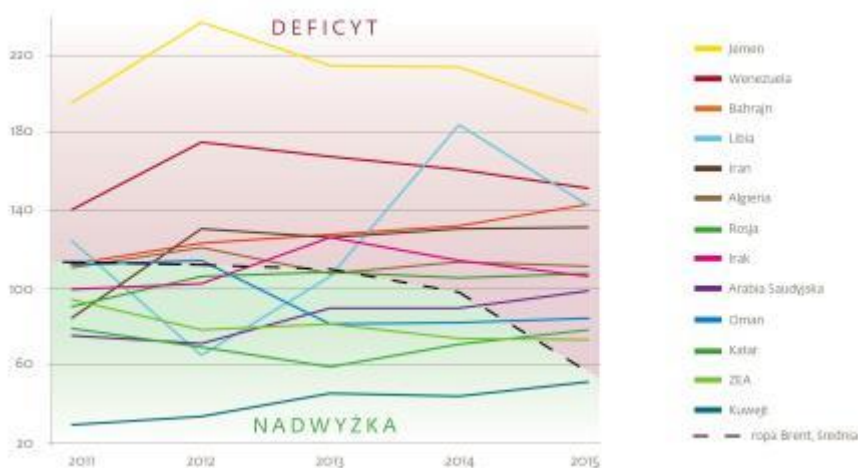
DNB Bank Polska S.A.

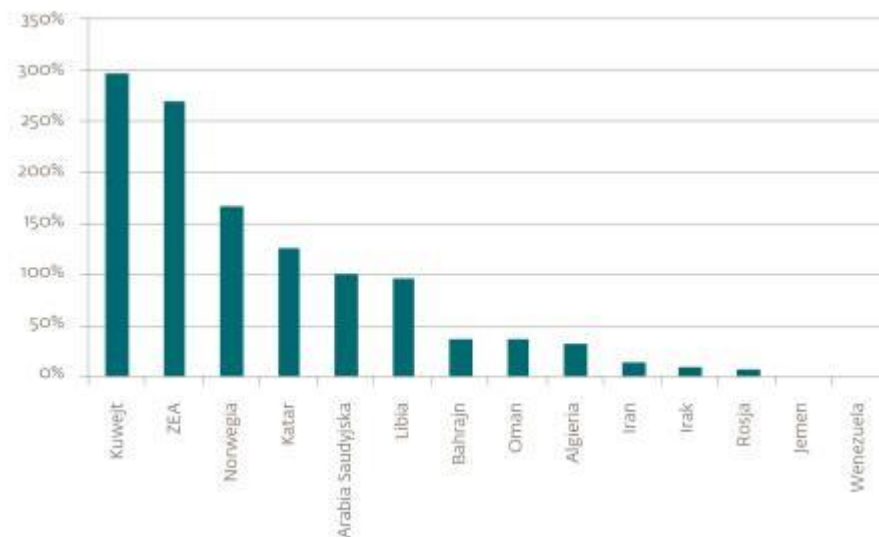
Deloitte.

Globalne ryzyka - ropa naftowa

Cena ropy a budżety krajowe

Aktywa państwowych funduszy (% PKB)

- Na bezprecedensowy spadek cen ropy, podobnie jak wcześniej gazu ziemnego, wpływają czynniki fundamentalne (podaż ropy zamkniętej i słabe gospodarki) i spekulacyjne (rynk finansowe, polityka), ale te pierwsze są dużo silniejsze i długoterminowe
- Cena ropy wymagana dla zrównoważenia budżetów krajowych jest różna w zależności od kraju, podobnie jak różne są koszty wydobycia ropy, ale przy poziomie poniżej 50 USD/b żaden kraj-eksporter nie ma nadwyżki fiskalnej, ceteris paribus
- Kraje-eksporterzy surowców energetycznych mają 4,2 bln USD w aktywach finansowych, ale większość krajów, w tym Rosja, ma za mało rezerw, żeby zabezpieczyć się na czas dłuższy niż 1-2 lata dekonjunktury

Globalne ryzyka - Rosja

Cena ropy a kurs rubla

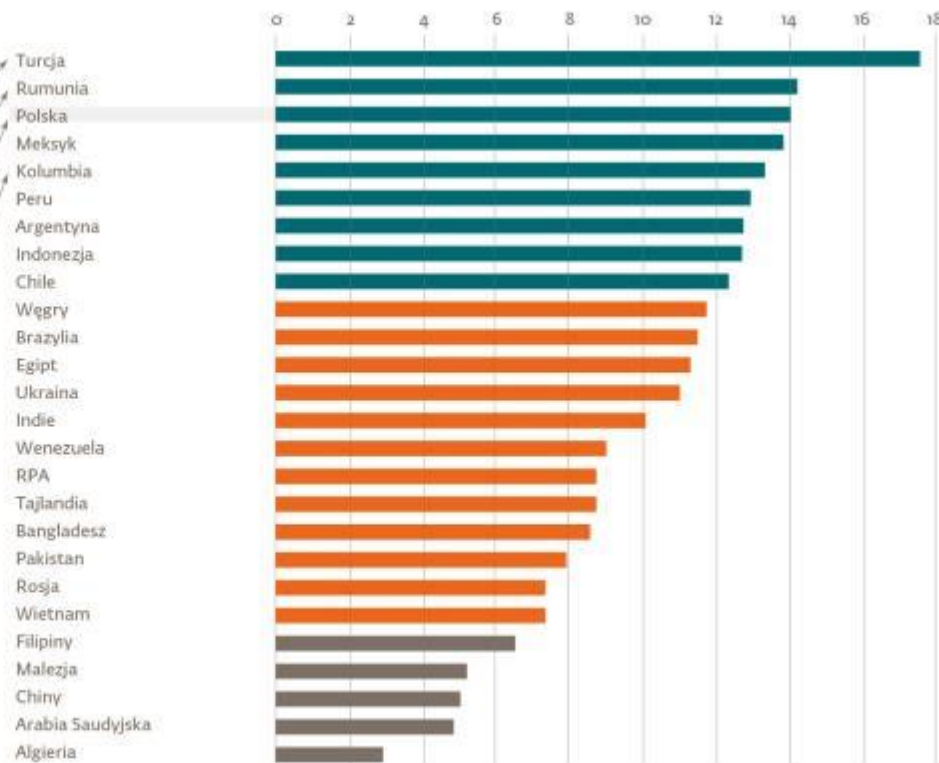
- Sytuacja ekonomiczna Rosji jest uzależniona od cen ropy w większym stopniu niż w czasach ZSRR, czy jeszcze w 1998 r.
- Zaostrzający się konflikt krajów Zachodu (USA i UE) z krajami Wschodu (Rosja i Chiny) oraz Południa (część krajów arabskich) wynika z coraz ostrzejszej konkurencji systemów opartych na sprzecznych wartościach (demokracja vs. autokracja, gospodarka rynkowa vs. centralnie nadzorowana)
- Narastające problemy gospodarcze (recesja w krajach rozwiniętych, spowolnienie w krajach rozwijających) wywołują efekt konsolidacji sojuszy, gdyż wygrywa ten, kto ma ich więcej, a w przypadku Rosji jest to próba zbudowania bloku konkurencyjnego wobec TTIP (USA i UE), czyli EUG

Globalne ryzyka dolar vs. kursy walutowe krajów rozwijających

Zmiana kursów walut wobec USD w 2014 r.

Indeks samodzielności finansowej

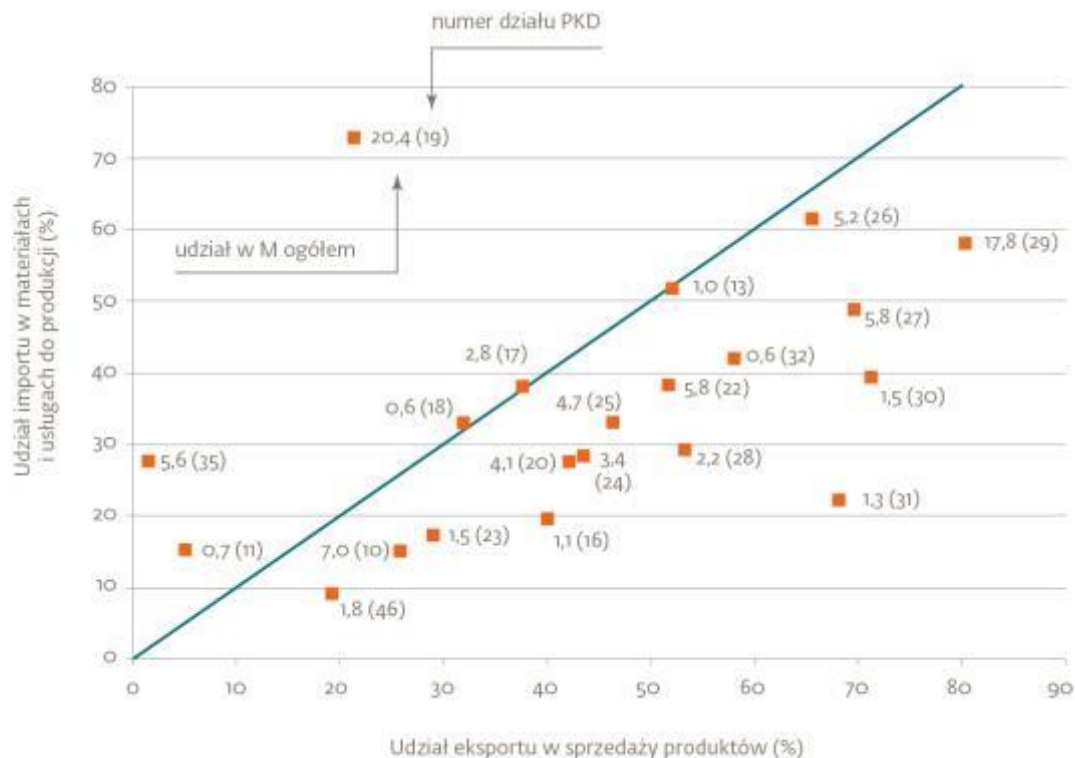
- Rozbieżność polityk banków centralnych – zacieśnianie versus luzowanie polityki pieniężnych, czyli Fed versus EBC oraz Bank Japonii i Ludowy Bank Chin, wywołuje gwałtowne dostosowanie kursów walutowych
- Waluty krajów peryferyjnych poddawane będą coraz większej presji od aprecjacji (CHF, DKK) po deprecjację (PLN) w zależności od fundamentów ekonomicznych i stopnia niezależności polityki pieniężnej

Globalne ryzyka - kurs złotego a eksport i import towarów

Gospodarka

Importochłonność produkcji vs. rola eksportu produktów, których import na cele produkcyjne stanowi 95% importu produkcyjnego

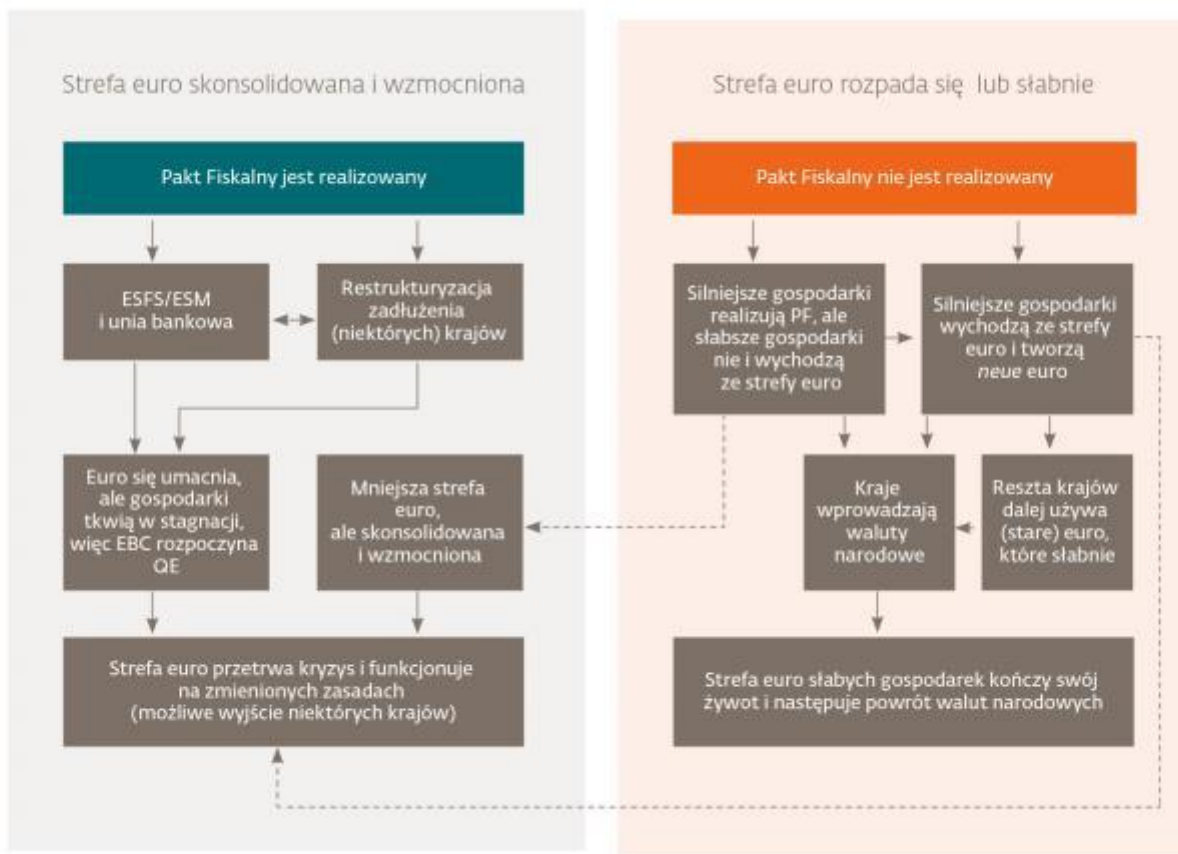
19	Przemysł rafineryjny
29	Przemysł motoryzacyjny
10	Przemysł spożywczy
22	Przemysł gumowy i tworzyw sztucznych
27	Produkcja urządzeń elektrycznych
35	Sektor energetyczno-wodny
26	Produkcja komputerów i elektroniki
25	Produkcja metalowych wyrobów
20	Przemysł chemiczny
24	Produkcja metali
17	Przemysł papierniczy
28	Produkcja maszyn i urządzeń
46	Handel hurtowy (poza pojazdami)
23	Produkcja z surowców niemetalicznych
30	Produkcja pozostałego sprzętu transportowego
31	Produkcja mebli
16	Przemysł drzewny
13	Przemysł tekstylny
11	Produkcja napojów
18	Przemysł poligraficzny
32	Pozostała produkcja

- Import sektora przedsiębiorstw (powyżej 9 zatrudnionych) stanowi 90% importu ogółem, z tego około 46 pkt. proc. to import produkcyjny a 9 pkt. proc. import inwestycyjny (razem 54 pkt. proc.) a sektor przedsiębiorstw wykazuje nadwyżkę handlową
- 95 proc. importu trafia do 25% działów PKD (21 działów), które są mocno proeksportowe, czyli w Polsce import firm jest napędzany eksportem

Globalne ryzyka - strefa euro

Hipotetyczne scenariusze zmian systemowych strefy euro

- Kalendarium polityczne strefy euro i UE obfituje w wybory parlamentarne w całym 2015 r. a w przypadku Grecji, Anglii i Hiszpanii ich wyniki mogą okazać się kluczowe dla przyszłości strefy euro i UE
- Traktat Lizboński nie przewiduje wyjścia ze strefy euro (bez opuszczenia UE), ale prawdopodobieństwo takiej sytuacji jest obecnie większe niż kilka lat temu, ponieważ EBC jest lepiej przygotowany na takie zdarzenie

KIERUNKI 2015 PROGNOZY SEKTOROWE

DNB Bank Polska S.A.

Deloitte.

Wartość i dynamika roczna przychodów netto ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w poszczególnych sektorach gospodarki

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Produkcja artykułów spożywczych	mld PLN	200,7	234,1	255,5	267,6	272,1	279,2	294,6
Dynamika	proc.	-2,4	16,6	9,2	4,7	1,7	2,6	5,5
Produkcja pojazdów samochodowych	mld PLN	95,8	114,3	109,9	118,1	118,5	124,9	131,9
Dynamika	proc.	9,2	19,2	-3,9	7,5	0,3	5,5	5,6
Handel hurtowy	mld PLN	485,2	542,4	576,5	582,8	589,2	589,8	600,0
Dynamika	proc.	1,5	11,8	6,3	1,1	1,1	0,1	1,7
Handel detaliczny	mld PLN	232,4	258,8	262,6	273,9	277,5	278,6	284,2
Dynamika	proc.	11,1	11,3	1,5	4,3	1,3	0,4	2,0
Telekomunikacja i informatyka	mld PLN	58,1	62,8	66,6	67,3	67,8	67,9	69,0
Dynamika	proc.	3,5	8,1	6,0	1,1	0,7	0,2	1,5
Opieka zdrowotna	mld PLN	10,2	12,1	14,0	15,8	18,5	21,4	24,8
Dynamika	proc.	17,6	18,9	15,2	13,5	17,0	15,5	15,8

Przemysł spożywczy

Po dynamicznych wzrostach do 2013 r. - spowolnienie, które będzie kontynuowane w 2015 r., przede wszystkim ze względu na słabą koniunkturę sektora na wschodzie.

Siłą sektora pozostają jednak:

- Swobodny dostęp do wysokiej jakości surowca (zboża, owoce, cukier, mleko). Z uwagi na poprawiającą się kulturę rolną oraz procesy konsolidacji gospodarstw rolnych - nie przewidujemy pojawienia się problemów po tej stronie.
- Stosunkowo niskie koszty pracy. Będą jednak rosły szybciej niż wydajność, dlatego w dłuższej perspektywie marżowość w branży może ucierpieć.

Przemysł spożywczy

Przyszłość przetwórstwa rolno spożywczego zależy będzie również od wielu czynników niezwiązanych bezpośrednio z branżą. Kluczowe z nich to:

- Brak dopuszczenia do hodowli w Europie roślin genetycznie modyfikowanych. Dostęp do tańszych surowców rolnych u producentów spoza Europy może pogorszyć sytuację konkurencyjną polskich producentów poza Europą, ale z drugiej strony może zablokować rynek europejski dla części obecnej konkurencji, która z tych surowców korzysta.
- Efekty kryzysu ukraińsko - rosyjskiego. Jeśli rynek rosyjski będzie znajdował się w stanie autarkii przez dłuższy czas (kilka lat), może rozbudować własny potencjał produkcyjny i stać się na niektórych rynkach istotną konkurencją dla producentów polskich. Brak dostępu do tego rynku wpłynie również na zwiększenie podaży na innych rynkach, co przełoży się z kolei na ceny i marże. Z drugiej strony wymuszone wyjście na nowe rynki może sprawić, że po ustabilizowaniu się sytuacji rosyjskiej branża przetwórstwa spożywczego zacznie rosnać szybciej niż by to miało miejsce bez kryzysu.

Przemysł motoryzacyjny

Z uwagi na uwarunkowania polityczne w regionie nie spodziewamy się istotnego wzrostu produkcji pojazdów w Polsce w najbliższych kilku latach. Dynamicznie będzie się jednak rozwijał rynek produkcji części.

Producenci samochodów są obecnie „kuszeni” przez konkurujące z nami państwa regionu, tj.: Słowację i Węgry, programami wsparcia, które często ocierają się o granicę racjonalności ekonomicznej. Spodziewamy się, że weryfikacja całkowitych skutków tych programów może w średniej perspektywie doprowadzić do rezygnacji z części z nich, co może doprowadzić do zwiększenia inwestycji w Polsce.

Wiele firm z branży samochodowej obecnych w Polsce tworzy tu swoje centra produkcyjne, podczas gdy obszary badawczo – rozwojowe (R&D) oraz dystrybucja pozostają w krajach macierzystych.

Oznacza to, że w przypadku kiedy warunki produkcyjne w Polsce ulegną pogorszeniu (np. wzrosną koszty pracy), wiele z nich może bez większych trudności przenieść swoje operacje do krajów trzecich.

Możemy się spodziewać, że pojawi się więcej programów wsparcia nakierowanych na wzmocnienie związków inwestorów zagranicznych z Polską - np. poprzez finansowe wspieranie budowy działów R&D, czy też inwestycji kapitałochłonnych zamiast pracochłonnych.

Handel

Roczna dynamika przychodów netto ze sprzedaży będzie w 2015 praktycznie bez zmian (0,1% dla handlu hurtowego i 0,4% dla detalu).

Handel hurtowy

Branża spożywcza

- presja deflacyjna po stronie przychodowej, łagodzona częściowo pozytywnym wpływem na bazę kosztową
- kontynuacja spadającej dynamiki sprzedaży w ujęciu like-for-like
- dalsza konsolidacja sektora (rozwój franczyzy, przejęcia konkurentów działających w niszach)

Branża consumer electronics

- stopniowe spowolnienie wysokiego w ostatnich latach tempa wzrostu przychodów, stabilna rentowność
- stabilny popyt napędzany przez rozwój technologii
- ekspansja zagraniczna głównych graczy

Branża farmaceutyczna

- wygasanie negatywnego wpływu zmian w prawie farmaceutycznym i dalsza optymalizacja kosztów
- dopasowanie strategii do nowych warunków rynkowych, rozwój nowych segmentów działalności (przychodnie, marki własne)
- utrzymanie rosnącego trendu po stronie przychodów

Handel detaliczny

Branża spożywcza

- kontynuacja presji na marże
- duzi gracze, w tym dyskonty, osiągnęli już efekt skali, zwalniają ekspansję, jednak segment convenience nadal rośnie
- mniejsi gracze zmuszeni są do zintensyfikowania tempa rozwoju organicznego lub wzrostu poprzez przejęcia w celu budowy skali

Branża consumer electronics

- negatywny wpływ osłabienia PLN do EUR i USD
- bardzo niska marżowość sektora
- stabilny popyt napędzany przez rozwój technologii
- dalszy dynamiczny rozwój sprzedaży internetowej
- możliwość pojawienia się globalnych graczy (Amazon)

Branża farmaceutyczna

- efekty zmian prawnych nadal silnie odczuwalne, szczególnie przez mniejsze podmioty
- sieci apteczne również mają kłopoty z rentownością
- dynamiczny rozwój segmentu OTC oraz drogerii

Sektor telekomunikacji i informatyki

W 2015 wartość sektora telekomunikacji i informatyki pozostanie bez zmian

Po latach wzrostów sektor telekomunikacji i informatyki spowolnił do 0,7% w 2014.

Na obniżenie dynamiki wzrostu w 2013-2014 roku istotny wpływ miały działania regulatora. Dodatkowo sektor ulega dalszemu nasyceniu co przekłada się na rosnącą konkurencję, spadek cen i niższą dynamikę sprzedaży usług.

W kolejnych latach spodziewamy się wzrostu sektora między 0-1,5%.

Pozytywne wpływy na sektor będą miały:

- inwestycje w infrastrukturę wspierane przez fundusze strukturalne,
- rosnący poziom dochodu rozporządzalnego i wzrost konsumpcji,
- bogacenie się społeczeństwa, co zwiększa bazę klientów firm telekomunikacyjnych,
- rozwój technologii, a w konsekwencji wyższa jakość usług, dostępność i funkcjonalność urządzeń, co prowadzi do wzrostu konsumpcji,
- zmiana modelu konsumpcji mediów np. media społecznościowe, video on demand, co prowadzi do wzrostu konsumpcji danych, ale też problemów z monetyzacją kontentu.

Na sektor **negatywny wpływ** będzie miała dalsza presja cenowa ze strony konsumentów i konkurencji.

Sektor jest wysoko konkurencyjny, o czym świadczy między innymi ograniczenie ingerencji regulatora w rynek.

Czy spadek cen się utrzyma w kolejnych latach?

- ceny usług telekomunikacyjnych są w Polsce bardzo niskie w porównaniu do państw UE, więc potencjał dalszych spadków jest raczej ograniczony,
- wojny cenowe nie są już tak prawdopodobne jak w poprzednich latach z uwagi na konieczność monetyzacji dużych wydatków inwestycyjnych i ograniczony potencjał do obniżania kosztów przez firmy z sektora,
- pakietyzacja usług z jednej strony powoduje obniżenie cen jednostkowych, jednak z drugiej - prowadzi do zwiększonej sprzedaży i obniżenia kosztu utrzymania klienta,
- zachowania konsumentów, a także regulatora nie pozwalają na istotne podwyższenie cen.

Sektor telekomunikacji i informatyki

Środki z UE wspierają inwestycje

Środki unijne służą przede wszystkim zmniejszeniu problemu wykluczenia cyfrowego.

W 2015 ze środków perspektywy unijnej 2007-2013 do wydania pozostaje kwota 7,4 mld PLN. Stanowi to 40% kwot podpisanych umów o dotacje, co stawia sektor telekomunikacji na jednym z ostatnich pozycji pod względem tempa wydatkowania przyznanych środków unijnych. Najmniej zaawansowane jest wydatkowanie środków unijnych w ramach programu Rozwoju Polski Wschodniej.

Dotacje częściowo rekompensują malejący popyt związany z nasycaniem rynków wysoko zurbanizowanych – inwestycje współfinansowane przez UE na rynkach o niższym wskaźniku zaludnienia i/lub dochodu prowadzą do zwiększania bazy klientów firm telekomunikacyjnych.

Poziom inwestycji w kolejnych latach w dużej mierze będzie pochodną kwot przeznaczonych dla sektora w nowej perspektywie unijnej – skłonność do inwestowania bez wsparcia funduszy publicznych pozostaje ograniczona ze względu na niepewność zwrotu z inwestycji (brak pewności komercjalizacji, malejące ceny).

Sektor farmaceutyczny

Dynamika sektora pozostaje na wysokim poziomie

Sektor opieki zdrowotnej charakteryzował się najsilniejszą dynamiką wzrostu spośród wszystkich analizowanych sektorów.

Wydatki są silnie powiązane z sytuacją dochodową społeczeństwa.

Na spodziewany spadek dynamiki w 2015 r. będzie mieć wpływ deflacja.

W 2012 r. została wprowadzona nowa ustawa refundacyjna, która miała na celu zmniejszenie wzrostu kosztów leków i leczenia. Efektem wprowadzenia tej ustawy był

- silny wzrost sprzedaży w roku 2011 (18,9%)
- niższe koszty wydatków NFZ (na leki refundowane) o ok. 2 mld zł
- efektem ubocznym: eksport równoległy

Sektor farmaceutyczny charakteryzuje się wysokim udziałem leków generycznych, których udział w Polsce wynosi 65% w ujęciu wartościowym i 85% ilościowym. Mimo tego dynamika wzrostu tego segmentu pozostaje bardzo wysoka.

Trendy globalne bez zmian...

- **Richer**: wzrost zamożności społeczeństwa - w konsekwencji duża grupa konsumentów jest w stanie przeznaczyć więcej pieniędzy na ochronę zdrowia (produkty/usługi)
- **Older**: starzejące się społeczeństwo (potrojenie liczby osób +65 do 2050 roku) będzie powodować wzrost popytu na produkty i usługi ochrony zdrowia
- **Fatter**: rosnąca otyłość światowej populacji - ma bezpośrednie przełożenie na wzrost liczby chorób cywilizacyjnych (układ krążenia, cukrzyca)

Siła robocza

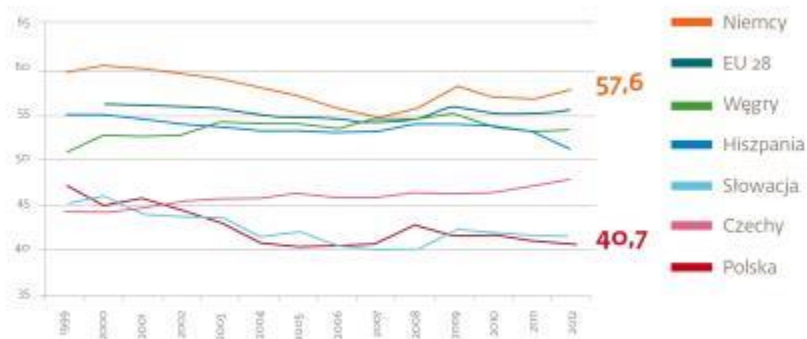
Szacunek liczby osób wchodzących i wychodzących z rynku pracy, lata 2014-2020

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Współczynnik skolaryzacji brutto = 50%								
Liczba osób wchodzących na rynek pracy	osób	212 111	203 727	195 399	189 756	188 109	182 994	176 692
Liczba osób wychodząca z rynku pracy	osób	192 524	205 526	220 741	222 096	223 689	220 839	235 611
Bilans	osób	19 587	- 1 800	- 25 343	-32 340	- 35 580	-37 845	-58 919
Współczynnik skolaryzacji brutto = 30%								
Liczba osób wchodzących na rynek pracy	osób	296 955	285 217	273 558	265 658	263 353	256 192	247 369
Liczba osób wychodząca z rynku pracy	osób	192 524	205 526	220 741	222 096	223 689	220 839	235 611
Bilans	osób	104 431	79 691	52 817	43 562	39 664	35 353	11 758
Współczynnik skolaryzacji brutto = 10%								
Liczba osób wchodzących na rynek pracy	osób	381 799	366 708	351 717	341 561	338 596	329 389	318 046
Liczba osób wychodząca z rynku pracy	osób	192 524	205 526	220 741	222 096	223 689	220 839	235 611
Bilans	osób	189 275	161 182	130 976	119 465	114 907	108 550	82 435

- W latach 2004-2013 emigracja z Polski na pobyt czasowy szacowana jest na ponad 2 mln osób z dynamiką roczną 3% (od 2011 r.), a wśród krajów UE polskie społeczeństwo starzeje się najszybciej (za Niemcami)
- W zależności od współczynnika skolaryzacji w szkolnictwie wyższym braki siły roboczej w Polsce mogą być odczuwane już w najbliższych latach

Koszty pracy

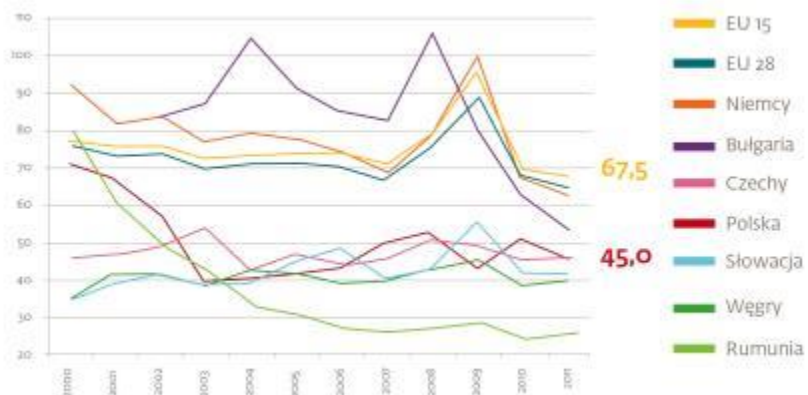
Cała gospodarka

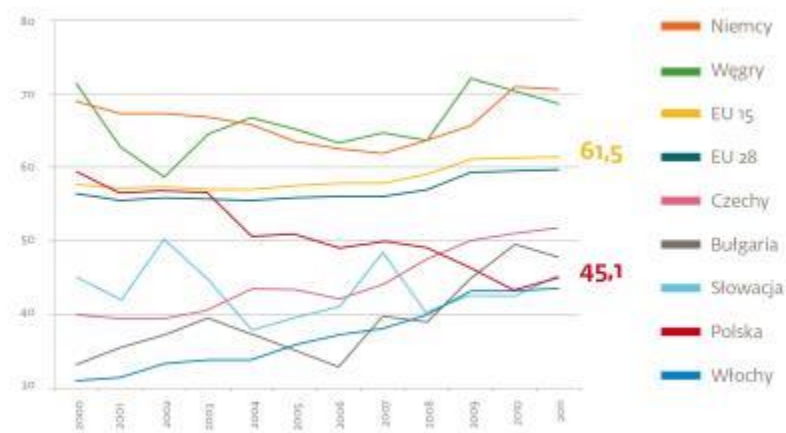
Sektor energetyczny

Sektor motoryzacyjny

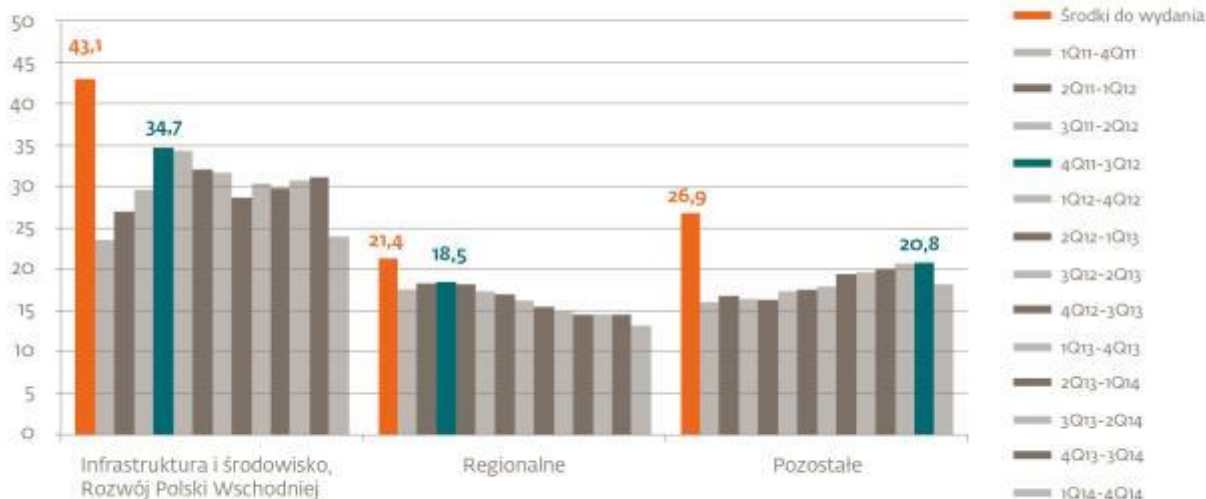

Handel

Fundusze unijne

Fundusze unijne do wydania w 2015 r. na tle wydatkowania w 4-kwartalnych okresach lat 2011-2014 (mld PLN)

Fundusze unijne do wydania w 2015 r. na tle wydatkowania w 4-kwartalnych okresach lat 2011-2014 (mld PLN)

	2014-2020	2007-2013
Ogółem	82,5	-
Programy operacyjne	76,9	67,3
Programy krajowe	45,6	50,2
Program Infrastruktura i Środowisko	27,4	28,4
Program Inteligentny Rozwój	8,6	8,6
Program Polska Cyfrowa	2,2	10,0
Program Wiedza Edukacja Rozwój	4,7	0,3
Program Polska Wschodnia	2,0	2,4
Program Pomoc Techniczna	0,7	0,5
Programy regionalne	31,3	17,1
Inne*	5,7	-

- Do końca 2014 r. wydatkowano 78,1% funduszy unijnych
- W 2015 r. do wydania (łącznie z krajową kontrybucją) pozostało 91 mld PLN
- W żadnym 4-kwartalnym okresie w historii nie udało się wydać takiej sumy (rekord to 69 mld PLN przed EURO2012)
- Zakładając maksymalne wysokości wydatków z przeszłości szacujemy, że uda się zrealizować 95,7% unijnego budżetu, czyli 74 mld PLN
- Każde dodatkowe 10 mld PLN wykorzystanych środków UE daje dodatkowy impuls do wzrostu PKB w wysokości ok. 0,4 pkt. proc., czyli bez środków z UE w 2015 r. PKB Polski wzrosłoby tylko 0,5%
- Ocena efektywności wydatkowania środków unijnych nie jest jeszcze pełna, ale audyt ETO zakwestionował inwestycje w niektóre lotniska, w tym w Polsce
- Przyznane Polsce 82,5 mld euro (bez polskiej kontrybucji) w budżecie 2014-2020 wygładzi wzrost PKB w kolejnych latach, a gros wydatków będzie przeznaczony na projekty inwestycyjne, więc kwestia ich efektywności będzie szczególnie ważna

